

⋮ ⋮ ⋮ ⋮ ⋮

Nosirova Munavvar

Naqd pulsiz hisob-kitob operatsiyalari

BDS 23-12

REJA:

- Naqd pulsiz hisob-kitoblar tushunchasi
- Naqd pulsiz hisob-kitoblarning afzalliklari
- Naqd pulsiz hisob-kitob usullari
- To'lov topshiriqlari orqali hisob-kitob
- To'lov talabnomasi va inkasso
- Akreditiv va hisob-kitob cheklari
- Amalga oshirishdagi asosiy hujjatlar
- Hisob-kitob hujjatlarining rekvizitlari
- Naqd pulsiz hisob-kitoblarini tasdiqlanishi
- Hisob-kitoblarni tartibga soluvchi me'yoriy-huquqiy asoslar
- Xulosa va takliflar

Naqd pulsiz hisob-kitoblar tushunchasi

Naqd pulsiz hisob-kitoblar — bu tovarlar, xizmatlar, ishlar uchun to'lovlarning naqd puldan foydalanmagan holda, ya'ni bank hisobvaraqlari orqali amalga oshiriladigan moliyaviy operatsiyalaridir.

Bu hisob-kitoblar asosan banklar orqali amalga oshiriladi va zamonaviy iqtisodiyotda asosiy to'lov shakli hisoblanadi. Ushbu tizim nafaqat xavfsizlik, balki pul aylanishini tezlashtirish, hujjatlashtirishni osonlashtirish hamda hisob-kitoblar ustidan moliyaviy nazoratni kuchaytiradi.

Naqd pulsiz hisob-kitoblarning afzalliklari:

Pul aylanmasini tezlashtiradi

Naqd pulsiz hisob-kitoblar orqali mablag'lar bank tizimi orqali tezkorlik bilan harakatlanadi. To'lovlar real vaqt rejimida yoki qisqa muddatlarda amalga oshiriladi, bu esa umumiy iqtisodiy jarayonlarda likvidlikni oshiradi va savdo aylanishini jadallashtiradi.

Xavfsiz va izchil nazorat ostida

Banklar orqali amalga oshiriladigan to'lovlar himoyalangan elektron tizimlar yordamida bajariladi. Bu tizimlar orqali firibgarlik xavfi kamayadi, naqd pul olib yurishdagi talontarojlar oldi olinadi, moliyaviy xavfsizlik ta'minlanadi.

Naqd puldan foydalanishni kamaytiradi

Naqd pulsiz hisob-kitoblar bank va soliq organlari tomonidan kuzatib boriladi. Har bir operatsiya hujjatlashtirilgan bo'lib, audit va tekshiruvlar uchun aniq asos bo'ladi. Bu esa qonuniylik va shaffoflikni oshiradi.

Naqd pulsiz hisob-kitob usullari

To'lov topshiriqlari

Inkasso

To'lov talabnomasi

Hisob-kitob cheklari

Akreditivlar

To'lov topshiriqlari orqali hisob-kitob

Tushuncha

To'lov topshirig'i — bu to'lovchi (yuridik yoki jismoniy shaxs) tomonidan bankka taqdim etiladigan hujjat bo'lib, unda boshqa shaxs (oluvchi) hisob raqamiga muayyan summani o'tkazish topshirig'i beriladi.

Qanday ishlaydi

- To'lovchi bankka to'lov topshirig'ini taqdim etadi (elektron yoki qog'oz shaklida).
- Bank to'lov topshirig'ini tekshiradi va unda ko'rsatilgan summani to'lovchining hisobvarag'idan yechib, oluvchining hisob raqamiga o'tkazadi.

Asosiy rekvizitlar

- To'lovchining nomi va hisob raqami
- Oluvchining nomi va hisob raqami
- To'lov miqdori
- To'lov maqsadi (masalan: "kontrakt bo'yicha to'lov")
- Sana va to'lov raqami

To'lov talabnomasi va inkasso

To'lov talabnomasi — bu pul mablag'larini olish huquqiga ega bo'lgan shaxs (oluvchi) tomonidan bank orqali to'lovchi nomidan undirish uchun yuboriladigan hujjatdir.

Bu shakl odatda:

- Oldindan shartnoma bilan kelishilgan bo'lsa
- Qarzdorlik yoki muddati o'tgan to'lovlar bo'lsa qo'llaniladi.

Ishlash tartibi:

- Pul oluvchi bankiga to'lov talabnomasini taqdim etadi.
- Bank uni to'lovchining bankiga yuboradi.
- To'lovchi rozilik bergach yoki shartnoma asosida avtomatik tarzda mablag' yechiladi.

Akreditiv va hisob-kitob cheklari

Akkreditiv orqali hisob-kitob – Hisob raqami ko‘rinishi

Akkreditivlar uchun kod: 0505411009

- Hisob nomi: Akkreditivlar bo‘yicha hisob-kitoblar
- Hisob turi: Yuridik shaxslar tomonidan ochilgan akkreditiv hisobvaraqlari
- Hisob vazifasi: Xaridor bankda akkreditiv ochadi, bu hisob orqali to’lovlar faqat tegishli hujjatlar asosida amalga oshiriladi.
- Bank amaliyotida qo’llanishi: Mahsulot yoki xizmatlar yetkazilgandan keyin to’lovni kafolatlash.

Hisob-kitob cheklari – Hisob raqami ko‘rinishi

Akkreditivlar uchun kod: 0505411009

- Hisob nomi: Akkreditivlar bo‘yicha hisob-kitoblar
- Hisob turi: Yuridik shaxslar tomonidan ochilgan akkreditiv hisobvaraqlari
- Hisob vazifasi: Xaridor bankda akkreditiv ochadi, bu hisob orqali to’lovlar faqat tegishli hujjatlar asosida amalga oshiriladi.
- Bank amaliyotida qo’llanishi: Mahsulot yoki xizmatlar yetkazilgandan keyin to’lovni kafolatlash.
-

Amalga oshirishdagi hujjatlar

To'lov topshiriqnomasi

Memorial order

Akreditiv arizasi

To'lov talabnomasi

Hisob-kitob cheki

Inkasso topshirig'i

Hisob-kitob hujjatlarining rekvizitlari

To'lovchi va oluvchining nomi

Har ikkala tomonning bankdagi hisobvaraqlari yoziladi.

To'lov summasi va maqsadi

Har bir bank filialiga biriktirilgan 5 xonali maxsus kod.

Sana va imzo

Yuridik yoki jismoniy shaxsning to'liq nomi ko'rsatiladi.

Hisob raqamlari (IBAN)

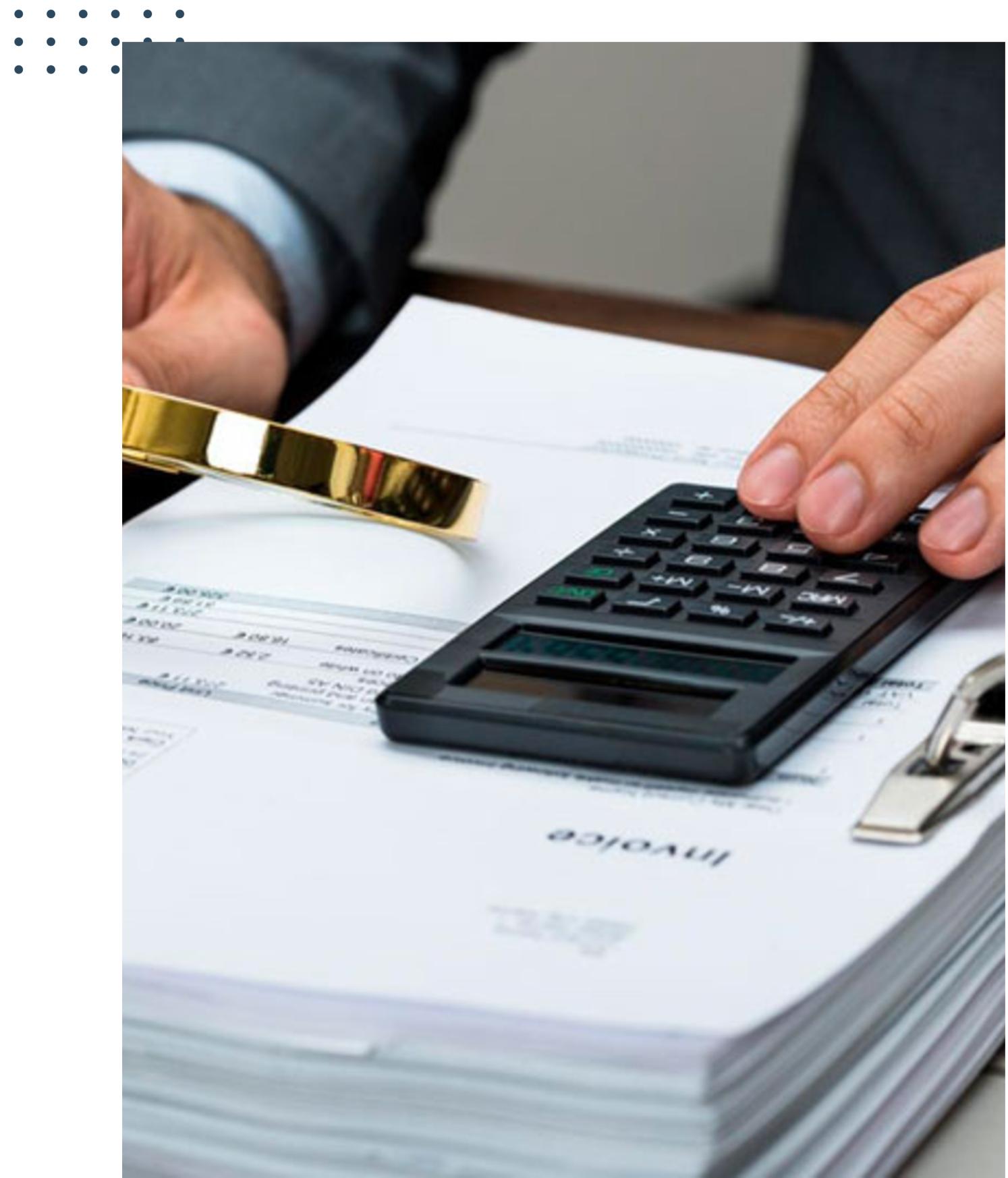
Aniq summa va to'lov nima uchun amalga oshirilayotgani yoziladi.

Bank kodi (MFO)

Hujjat topshirilgan sana, mas'ul shaxsning imzosi va muhr (agar mavjud bo'lsa)

Naqd pulsiz hisob-kitoblarni tasdiqlanishi

Naqd pulsiz hisob-kitoblar banklar orqali amalga oshirilganligi sababli, har bir to'lov operatsiyasi ruxsat, tasdiq va hujjatlashtirish bosqichlaridan o'tadi. Tasdiqlash — bu to'lovning qonuniyligini va moliyaviy asosga ega ekanligini belgilovchi muhim bosqichdir.

Me'yoriy-huquqiy asoslar

- Markaziy bankning qarorlari
- Sharhnomalar

- Banklararo bitimlar
- Soliq kodeksi va bank kodeksi

Xulosa va takliflar

Naqd pulsiz hisob-kitoblar bugungi iqtisodiyotda pul muomalasini zamonaviy, tezkor va xavfsiz shaklda tashkil etishda muhim o'rin tutadi. Bu hisob-kitoblar banklar vositasida qat'iy tartib-qoidalarga rioya qilgan holda amalga oshiriladi.

Hisob-kitob shakllari, hujjatlar va tasdiqlash mexanizmlari orqali to'lovlarning shaffofligi ta'minlanadi, ishtirokchilar o'rtasidagi huquqiy munosabatlar mustahkamlanadi.

**E'tiboringiz uchun
raxmat!!!**